

Dosarul nr. 2ra-1078/21

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. G. Bîrsan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. St. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

DECIZIE

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Victor Boico

Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 16 mai 2019, Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara, solicitând încasarea de la Alina Boldișor (Zara) a prejudiciului material în sumă de 5500 de dolari SUA, echivalentul sumei de 98615 lei și a prejudiciului moral în sumă de 55000 de lei, încasarea de la Galina Zara a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 de lei și taxa de stat în sumă de 3100 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 12 august 2017 a încheiat căsătoria cu Alina Zara, iar până la înregistrarea căsătoriei au trăit în concubinaj.

Totodată, a menționat că, a lucrat legal în Statele Unite ale Americii (SUA), iar până la înregistrarea căsătoriei a decis să-și procure un autoturism. De comun acord cu Alina Zara, a decis să-i transfere suma de 5500 de dolari SUA pentru a procura automobilul și ulterior îl va înregistra pe numele lui. În acest sens, la 10 iunie 2017 a transferat prin sistemul de transfer rapid „MoneyGram” pe numele Alinei Zara suma de 5500 de dolari SUA. Cu această sumă a fost procurat automobilul ales de el, de model XXXXX, anul producerii 2004, număr de înmatriculare XXXXX.

La 10 iulie 2017, Alina Zara a eliberat o procură autentificată notarial cu dreptul de a se folosi și a dispune de acel autoturism.

Reclamantul a afirmat că, după înregistrarea căsătoriei au apărut neînțelegeri. În perioada când lucra în SUA, Alina Zara, prin înșelăciune a luat autoturismul de

model „XXXXX” din garajul părinților și a plecat în mun. Chișinău și a anulat procura.

La revenirea în țară la 06 iunie 2018, s-a deplasat la Chișinău și a luat automobilul.

Între timp relațiile între ei au devenit tot mai tensionate. Ca urmare a adresării pârâtei în instanța de judecată cu cerere de desfacere a căsătoriei, prin hotărâre judecătorească căsătoria a fost desfăcută.

Reclamantul a declarat că, pe faptul dobândirii prin înșelăciune a bunurilor, la 23 mai 2018 a depus o plângere la procuratură raionului Edineț cu solicitarea de a fi trasă la răspundere penală Alina Zara pentru escrocherie, iar peste 6 luni a primit răspunsul precum că sunt relații civile.

Astfel, în rezultatul acțiunilor ilicite din partea Alinei Zara i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5500 de dolari SUA, echivalentul în lei a sumei de 98615 lei și un prejudiciu moral estimat la suma de 55000 de lei, ca urmare suferințelor psihice provocate de stare de umilință, rușine, nedreptate, frustrare.

De asemenea, a pretins că, prejudiciu moral i-a cauzat și Galina Zara, care la data de 07 iunie 2018, aproximativ ora 11.00, în mun. Edineț, la intersecția str. Sfântul Vasile cu Casa Mare, l-a insultat în public, fapt pentru care a fost trasă la răspundere conform art. 69 alin. (1) Cod contravențional.

Prin hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Marian Boldișor și s-a încasat de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor prejudiciul moral (pe cauza contravențională) în sumă de 2000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 2600 de lei; în rest a fost respinsă ca neîntemeiată cererea lui Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara; s-a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Alinei Boldișor (Zara) cheltuielile de judecată în sumă de 2500 de lei.

Prin decizia din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Alina Boldișor (Zara) și Galina Zara, reprezentate de avocatul Ghenadie Odobescu; s-a respins apelul declarat de Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii; s-a casat parțial hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara cu privire la încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată în latura încasării cheltuielilor de judecată și a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Galinei Zara cheltuielile de judecată în sumă de 2500 de lei; în rest a fost menținută hotărârea instanței de fond.

Prin încheierea din 03 martie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-au considerat inadmisibile recursurile declarate de Iurie Boldișor, în interesele lui Marian Boldișor și de Alina Boldișor (Zara) și Galina Zara, reprezentate de avocatul Ghenadie Odobescu.

La 26 august 2020, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.16), Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material. Concluzia instanței precum că, la caz nu se întrunesc elementele răspunderii civile delictuale, în opinia sa, este eronată. Alina Boldișor (Zara) i-a cauzat un prejudiciu material în sumă de 5500 de dolari SUA și moral în sumă de 55000 de lei.

Totodată, a menționat că, la cererea de chemare în judecată este anexat materialul de la Inspectoratul de Poliție Edineț, care conține dispoziția de transfer internațional rapid „MoneyGram” efectuat la 10 iunie 2017 pe numele Alinei Zara a sumei de 5500 de dolari SUA. De altfel, reprezentantul Alinei Boldișor (Zara), avocatul Ghenadie Odobescu, a recunoscut în referința depusă în instanța de judecată, precum că Alina Boldișor (Zara) a primit suma menționată, însă suma data a fost cheltuită pentru nuntă, deși, nu a prezentat probe. Mai mult, certificatul eliberat de administrația restaurantului „Sangal” confirmă că cheltuielile de organizare a nunții au fost suportate de mama sa, Margareta Boldișor. Actul ilicit se exprimă prin faptul că Alina Boldișor (Zara) a ridicat această sumă de bani și i-a folosit. Prejudiciul cauzat constă în pierderea acestei sume de bani și există legătura causală între actul ilicit și prejudiciu. Or, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Recurentul a subliniat că, inițial, asistență juridică i-a fost acordată de avocatul Ghenadie Odobescu, care contrar Legii cu privire la avocatură și Statutului avocatului a încheiat ulterior contract de asistență cu Alina Boldișor (Zara). În răspunsul Inspectoratului de Poliție Edineț, înregistrat cu nr. 9749 din 15 decembrie 2018, este indicat că în acțiunile Alinei Zara lipsesc semnele constitutive ale contravenției și ale infracțiunii, totodată, pe cazul dat lipsește materialul probant, iar pentru recuperarea prejudiciului material și moral fiind în drept să se adreseze în instanța de judecată. Deși, autoturismul menționat a fost procurat la 3 zile de la efectuarea transferului, iar la 10 iulie 2017, Alina Zara i-a eliberat o procură generală, autentificată notarial cu dreptul de a se folosi și de a dispune de acest autoturism. Avocatul Ghenadie Odobescu nu a contestat răspunsul Inspectoratului de Poliție Edineț. Alina Boldișor (Zara) nu a fost trasă la răspundere, deoarece statul nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a examina și cerceta plângerea complet, obiectiv și sub toate aspectele. Concluzia instanței precum că, la caz, nu sunt întrunite condițiile generale ale răspunderii civile delictuale este eronată, deoarece obligațiile se nasc nu doar din fapt ilicit (delict), ci și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Recurentul a considerat că, contrar prevederilor art. 96 Cod de procedură civilă, instanța de apel a dispus încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 2500 de lei, deoarece acțiunea civilă în privința Galinei Zara a fost admisă parțial.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților prin scrisoarea de însoțire datată cu 08 iunie 2021 (Vol.II, f.d.90) și a fost recepționată la 14 iunie 2021, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.92-93).

Referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 14 iulie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 26 august 2020, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.16), ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

În contextul art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 14 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În temeiul art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea cheltuielilor de judecată ce vizează asistența juridică cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de compensare parțială a cheltuielilor de asistență juridică suportate de Marian Boldișor și în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs; b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În sensul art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial, Colegiul reține că, pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au constatat că, prin hotărârea din 12 iulie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Marian Boldișor și Alina Zara (Vol.I, f.d.4).

De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au relevat că, la actele cauzei a fost anexat în copie autenticată materialul înregistrat la secretariatul IP Edineț sub nr. 4780 din 20 noiembrie 2018 (Vol.I, f.d.5-24), care conține: concluzia adoptată în rezultatul controlului materialului dat (Vol.I, f.d.7); plângerea lui Marian Boldișor privind începerea urmăririi penale pe faptul comiterii de către Alina Boldișor a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal, escrocheria, dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere (Vol.I, f.d.10); copia buletinului de identitate pe numele lui Marian Boldișor (Vol.I, f.d.11); procura din 10 iulie 2017, autenticată notarial, eliberată de către Alina Zara pe numele lui Marian Boldișor (Vol.I, f.d.12); procesul-verbal de consemnare a declarațiilor lui Marian Boldișor datat cu 31 mai 2018 (Vol.I, f.d.13); recipisa eliberată de Marian Boldișor (Vol.I, f.d.14); explicațiile lui Marian Boldișor (Vol.I, f.d.15-18); procesele-verbal de consemnare a declarațiilor Alinei Boldișor datate cu 09 iunie 2018 și 21 iunie 2018 (Vol.I, f.d.19-20); procesul-verbal de consemnare a declarațiilor lui Marian Boldișor datat cu 09 iunie 2018 (Vol.I, f.d.21); extras privind transferul sumei de 5500 de dolari SUA de către Marian Boldișor pe numele Alinei Zara, prin intermediul serviciului „MoneyGram” (Vol.I, f.d.24).

La fel, s-a accentuat despre existența la materialele cauzei în copii autentificate a următoarelor înscrisuri: procesul-verbal cu privire la contravenție din 12 iunie 2018 întocmit în privința Galinei Zara, în baza art. 69 alin.(1) Cod contravențional, care include decizia de sancționare din aceeași dată (Vol.I, f.d. 26); ordonanța de pornire a procesului contravențional, datată cu 12 iunie 2018 (Vol.I, f.d.27); plângerea datată cu 07 iunie 2018 a lui Marian Boldișor privind luarea măsurilor în privința Galinei Zara (Vol.I, f.d.28); procesul –verbal de consemnare a declarațiilor lui Marian Boldișor, datat cu 07 iunie 2018 (Vol.I, f.d.29); raportul de constatare din 08 iunie 2018 în privința lui Marian Boldișor (Vol.I, f.d.31); ordonanța din 12 iunie 2018 de recunoaștere a lui Marian Boldișor în calitate de victimă pe cauza contravențională (Vol.I, f.d.32); procesul-verbal de audiere a victimei pe cauza contravențională din 12 iunie 2018 (Vol.I, f.d.33); ordonanța din 12 iunie 2018 de recunoaștere a Galinei Zara în calitate de bănuit pe cauza contravențională (Vol.I, f.d.34); procesul-verbal de audiere a bănuitei Galina Zara pe cauza contravențională din 12 iunie 2018 (Vol.I, f.d.36); procesul-verbal de audiere a martorului Iurie Boldișor pe cauza contravențională din 12 iunie 2018 (Vol.I, f.d.37); încheierea pe rezultate controlului materialul nr. 1843 din 07 iunie 2018 înregistrat în REG 2 al IP Edineț (Vol.I, f.d.39).

Din materialele anexate la dosar în copii autentificate, de către instanțele de judecată au fost evidențiate: încheierea din 11 decembrie 2018 pe rezultatul materialului din R-2 IP Edineț nr. 4346 din 23 noiembrie 2018 (Vol.I, f.d.48); plângerea din 19 noiembrie 2018 a lui Marian Boldișor privind luarea măsurilor în privința Alinei Zara și mama sa Galina Zara (Vol.I, f.d.50-52); extras privind transferul sumei de 5500 de dolari SUA de către Marian Boldișor pe numele Alinei Zara, prin intermediul serviciului „MoneyGram” (Vol.I, f.d.53); procesul-verbal de consemnare a declarațiilor Alinei Zara, datat cu 06 decembrie 2018 (Vol.I, f.d.57-

58); răspunsul Inspectoratului de Poliție Edineț privind lipsa semnelor constitutive ale contravenției și ale infracțiunii în acțiunile Alinei Zara, precum și lipsa materialului probant (Vol.I, f.d.61).

La fel, au fost anexate în copii ordonanța din 30 noiembrie 2018 a procurorului delegat în procurorului în Procuratura Chișinău, oficiul Ciocana, de restituire a corpurilor delict-automobilul de model „XXXXX” cu număr de înmatriculare XXXXX proprietarului Alina Zara (Vol.I, f.d.83-84); încheierea și ordonanța din 08 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, privind aplicarea măsurilor de protecție în privința Alinei Boldișor împotriva acțiunilor agresorului Marian Boldișor (Vol.I, 85-91).

Prin cererea de chemare în judecată formulată la data de 16 mai 2019 împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara de către Marian Boldișor, s-a solicitat încasarea de la Alina Boldișor (Zara) a prejudiciului material în sumă de 5500 de dolari SUA, echivalentul sumei de 98615 lei și a prejudiciului moral în sumă de 55000 de lei, încasarea de la Galina Zara a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 de lei și taxa de stat în sumă de 3100 de lei (Vol.I, f.d.1-3).

Instanța de fond fiind investită cu judecarea cauzei, prin hotărârea din 23 ianuarie 2020, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Marian Boldișor și a încasat de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor prejudiciul moral (pe cauza contravențională) în sumă de 2000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 2600 de lei; în rest a fost respinsă ca neîntemeiată cererea lui Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara; a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Alinei Boldișor (Zara) cheltuielile de judecată în sumă de 2500 de lei (Vol.I, f.d.106, 126-133).

Instanța de apel, prin decizia din 14 iulie 2020, a admis apelul declarat de Alina Boldișor (Zara) și Galina Zara, reprezentate de avocatul Ghenadie Odobescu; a respins apelul declarat de Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii; a casat parțial hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara cu privire la încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată în latura încasării cheltuielilor de judecată și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Galinei Zara cheltuielile de judecată în sumă de 2500 de lei; în rest a fost menținută hotărârea instanței de fond (Vol.I, f.d.185-191).

Colegiul va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de judecată referitor la asistența juridică cu pronunțarea în aceasta parte a unei noi hotărâri de compensare parțială a cheltuielilor de asistență juridică suportate doar de Marian Boldișor, în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din motivele ce succed.

Inițial Colegiul notează că, pretențiile au fost formulate de către Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara și a solicitat încasarea de la Alina Boldișor (Zara) în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 5500 de dolari SUA, echivalentul în lei în sumă de 98615 lei și a prejudiciului moral în sumă de 55000 de lei, încasarea de la Galina Zara în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei, încasarea de la pârâți a cheltuielilor de asistență

juridică în sumă de 5000 de lei și taxa de stat în sumă de 3100 de lei (f.d.1-3).

La capitolul respingerii pretenției cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral de la Alina Boldișor (Zara) în beneficiul lui Marian Boldișor, Colegiul reține ca fiind corectă poziția instanțelor ierarhic inferioare, or, la caz nu sunt întrunite condițiile răspunderii delictuale.

În context, Colegiul relevă că, în virtutea art. 1398 alin.(1) Cod civil, în redacția în vigoare până la data de 01 martie 2019, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Răspunderea delictuală este determinată de întrunirea elementelor esențiale formulate de legiuitor ca fiind necesare și suficiente pentru angajarea acesteia, care servesc cu titlu de condiții generale în acest sens și anume: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Drept urmare, antrenarea răspunderii delictuale survine dacă sunt întrunite condițiile generale enunțate. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală.

În această ordine de idei, raportând condițiile generale la speță, instanțele ierarhic inferioare justificat au punctat despre lipsa unei fapte ilicite, adică acțiunea sau inacțiunea Alinei Boldișor (Zara), care ar fi condus la încălcarea drepturilor subiective sau a intereselor legitime ale reclamantului. La fel, s-a atestat lipsa prejudiciului pretins a fi cauzat ca rezultat al unei fapte ilicite. Prejudiciul mai este definit ca fiind un element esențial al răspunderii delictuale și care constă în rezultatul, în efectul negativ suferit de o anumită persoană, ca urmare a faptei ilicite săvârșită de o altă persoană. Or, prejudiciul material pretins de Marian Boldișor constituie suma de 5500 de dolari SUA care ar fi fost transferată către Alina Zara pentru procurarea automobilului de model „XXXXX” cu număr de înmatriculare XXXXX, însă nu a fost demonstrat sub aspectul prejudiciului invocat. De altfel, automobilul în cauză a fost restituit proprietarului Alina Zara, prin ordonanța din 30 noiembrie 2018 de restituire a corpurilor delictive. Astfel, nu a fost stabilită existența nici a legăturii de cauzalitate, precum nici vinovăția Alinei Boldișor (Zara). Înscrierile prezentate nu denotă recunoașterea vinovăției Alinei Boldișor (Zara) în comiterea vreunei contravenții sau infracțiuni.

Subsecvent, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au respins cerința reclamantului cu privire la repararea prejudiciului material de către Alina Boldișor (Zara).

Colegiul reiterează că, instanțele ierarhic inferioare în fortificarea soluției, au relevat că, prin extrasul prezentat Marian Boldișor a transferat pe numele Alinei Zara la data de 10 iunie 2017 a sumei de 5500 de dolari SUA, prin intermediul serviciului „MoneyGram” (Vol.I, f.d.24).

Conform poziției părții pârâte, Alina Zara în data de 15 iunie 2017 a procurat un automobil de model „XXXXX” cu număr de înmatriculare XXXXX.

Prin procura autenticată notarial din 10 iulie 2017, Alina Zara i-a acordat împuterniciri lui Marian Boldișor pentru automobilul de model „XXXXX”, număr de înmatriculare XXXXX, anul producției 2004 (Vol.I, f.d.12). Ulterior, la 23 aprilie 2018 a fost anulată procura.

În data de 12 august 2017, Marian Boldișor a înregistrat căsătoria cu Alina Zara, iar în rezultatul conflictelor familiare, la 12 iulie 2018, prin hotărâre judecătorească, căsătoria a fost desfăcută.

Instanța de apel a reținut că acțiunile Alinei Zara au fost verificate și de organul de urmărire penală, însă nu a fost stabilită comiterea unei fapte ilicite, iar în astfel de circumstanțe nu poate fi angajată nici răspundere delictuală.

Mai mult, răspunsul Inspectoratului de Poliție Edineț din 15 decembrie 2018 denotă lipsa semnelor constitutive ale contravenției și ale infracțiunii în acțiunile Alinei Zara, precum și lipsa materialului probant (Vol.I, f.d.61).

De altfel, instanța de apel justificat a punctat că, reclamantul urma să prezinte probe concludente și pertinente în confirmarea poziției precum că mijloacele bănești expediate de către el pe numele Alinei Zara au fost folosite de către ultima la procurarea automobilului amintit anterior, precum și că i-ar fi fost cauzat pretinsul prejudiciu.

Cu referire la argumentele recurentului, Colegiul menționează că, nu a fost negat faptul primirii transferului bănesc de către Alina Boldișor (Zara), or, ultima a susținut că, banii au fost cheltuiți pentru organizarea nunții comune, care nu vizează doar localul, în sensul pretins de recurent precum că pentru local cheltuielile ar fi fost suportate de mama sa.

Alegațiile aduse de partea recurentă prin prisma condițiilor generale care la caz ar antrena răspunderea delictuală nu justifică această ipoteză, or, banii au fost trimiși pe numele Alinei Zara, care și urma să-i ridice și acest aspect nu poate fi calificat ca fiind o faptă ilicită în sensul pretins de recurent, precum nici folosirea acestora, or, s-a afirmat că, au fost utilizați pentru organizarea nunții comune.

Adițional, Colegiul evidențiază că, esența răspunderii civile delictuale constă în existența unui prejudiciu, cauzat prin încălcarea drepturilor subiective sau a unor interese legitime ale unei persoane, condiții obiective în lipsa cărora nu se poate stabili obligația de reparare ce se naște în sarcina persoanei responsabile.

Aserțiunile recurentului referitor la acțiunile avocatului Ghenadie Odobescu care inițial ar fi acordat asistență lui Marian Boldișor, iar ulterior a încheiat contract de asistență cu Alina Boldișor (Zara) în cauza dată sunt irelevante, or, litigiul dat nu vizează acțiunile avocatului. Mai mult, recurentul nu a fost lipsit de dreptul de a face uz de pârghiile legale în sensul sesizării organelor competente privind pretensele încălcări din partea avocatului, după caz.

În altă ordine de idei, bonurile de plată prin care Marian Boldișor a achitat pe numele BAA „Odobescu & Partenerii” pentru acordarea asistenței juridice sunt date cu 22 mai 2018, pe când prezenta cauză civilă a fost inițiată ca urmare a înregistrării cererii de chemare în judecată la 16 mai 2019 (Vol.I, f.d.145-146).

De asemenea, întemeiat a fost respinsă cerința lui Marian Boldișor cu privire la repararea prejudiciului moral de către Alina Boldișor (Zara), având în vedere că nu a fost stabilit faptul cauzării prejudiciului moral în sensul pretins.

Conform art. 1422 alin. (1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare până la data de 01 martie 2019, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Din sensul prevederilor legale citate rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură.

Corelând norma de drept material citată cu situația de fapt, Colegiul notează că, instanța de apel justificat a menționat că, persoana pretinsă a fi păgubită și care invocă suportarea unui prejudiciu ca urmare a unei fapte ilicite a altei persoane, urmează să indice valorile nepatrimoniale la care s-a atentat și care este legătură între fapta dată și suferințele psihice sau fizice.

Or, prejudiciul moral este cauzat prin atingerile aduse personalității afective sau sociale a unei persoane.

În ceea ce vizează pretențiile formulate față de Galina Zara, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare la acest capitol.

Aici Colegiul notează că, deși, recurentul a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel, anumite alegații ce ar argumenta dezacordul cu actul judecătoresc emis de instanța de apel în partea menținerii dispoziției primei instanțe referitor la pretențiile formulate de Marian Boldișor față de Galina Zara nu au fost aduse.

Totodată, Colegiul consideră necesar de a itera considerentele instanțelor ierarhic inferioare la acest capitol.

Astfel, cu referire la încasarea prejudiciului moral de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă soluția instanței de fond, în situația în care materialul probator anexat la dosar și cercetat de instanța de judecată atestă că, Zara Galina fost recunoscută vinovată și sancționată pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 69 alin.(1) Cod contravențional, conform procesului-verbal cu privire la contravenție datat cu 12 iunie 2018. Din textul acestui proces-verbal se identifică că Galina Zara în cadrul unui conflict cu Marian Boldișor, s-a exprimat în adresa ultimului cu cuvinte și expresii cu conținut necenzurat (Vol.I, f.d.26).

Or, art. 45 alin.(1), (2) Cod contravențional, în redacția în vigoare până la data de 14 ianuarie 2019, prevede că, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă. Soluționând cauza contravențională, autoritatea competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui.

Subsecvent, cu referire la prevederile art. 1398 alin.(1) Cod civil, în redacția în vigoare până la data de 01 martie 2019, precum și art. 1422 alin.(1) Cod civil, în redacția în vigoare până la data de 01 martie 2019, citate supra, instanțele ierarhic inferioare justificat au constatat că Galina Zara a acționat în mod ilicit, înjurându-l pe Marian Boldișor, înjosindu-i onoarea și demnitatea în public. La fel, Marian Boldișor a suportat un stres, disconfort, emoții negative, care i-a afectat starea psihică, prin ce i-a fost cauzat un prejudiciu moral.

De altfel, la caz s-a stabilit întrunirea condițiilor ce antrenează răspunderea Galinei Zara pentru daunele morale cauzate lui Marian Boldișor.

Instanțele ierarhic inferioare, având în vedere principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, precum și în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, precum și faptul că vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, au considerat ca fiind echitabilă suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, fiind dispusă spre încasare de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor.

Referitor la dispozițiile instanțelor ierarhic inferioare la încasarea cheltuielilor de judecată privind asistența juridică inclusiv în beneficiul lui Marian Boldișor precum și de la Marian Boldișor în beneficiul intimatelor, Colegiul consideră necesar de a casa în partea dată actele judecătorești cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de compensare parțială a cheltuielilor de asistență juridică suportate de Marian Boldișor, din următoarele motive.

Colegiul reiterează că, prin hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a încasat de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor cheltuielile de judecată în sumă de 2600 de lei, dintre care 2500 de lei sunt pentru asistența juridică, precum și s-a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Alinei Boldișor (Zara) cheltuielile de judecată în sumă de 2500 de lei.

Prin decizia din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Alina Boldișor (Zara) și Galina Zara, reprezentate de avocatul Ghenadie Odobescu; s-a respins apelul declarat de Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii; s-a casat parțial hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, în latura încasării cheltuielilor de judecată și a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Galinei Zara cheltuielile de judecată în sumă de 2500 de lei.

Colegiul precizează că, instanța de apel de rând cu faptul că a casat hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, în partea încasării de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 de lei, a considerat necesar de a corecta eroarea comisă de prima instanță la încasarea cheltuielilor de judecată de la Marian Boldișor în beneficiul Alinei Boldișor (Zara) în sumă de 2500 de lei, or, de fapt, cheltuielile de asistență juridică pentru acordarea asistenței juridice în cauza dată de către avocatul Ghenadie Odobescu au fost suportate de către Galina Zara, conform bonurilor de plată: seria DAA nr. 13759451 din 09 august 2019 și seria DAA nr. 13759452 din 09 august 2019 (Vol.I, f.d.104-104a), însă nicidecum de Alina Boldișor (Zara).

De altfel, însuși Marian Boldișor a contestat inclusiv faptul încasării cheltuielilor de asistență juridică de către prima instanță în beneficiul Alinei Boldișor (Zara), în situația în care ultima nici nu a suportat astfel de cheltuieli. Instanța de apel, deși, indică despre faptul că eroarea dată a fost evidențiată de către Marian Boldișor și a corectat-o, însă cererea de apel înaintată de ultimul a respins-o.

În context, Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia instanței de apel în partea cheltuielilor de judecată ce vizează cheltuielile de asistență juridică și în această parte decizia instanței de apel urmează a fi casată, precum și hotărârea primei instanțe.

Colegiul consideră necesar de a pronunța o nouă hotărâre în partea compensării cheltuielilor de asistență juridică suportate de către Marian Boldișor, cu

încasarea de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 de lei.

În justificarea soluției sale, instanța de recurs învederează că, în conformitate cu prevederile art. 96 alin.(1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Pornind de la faptul că soluția primei instanțe în partea respingerii pretențiilor lui Marian Boldișor formulate față de Alina Boldișor (Zara), corect a fost menținută de către instanța de apel, ultima era în drept de a dispune încasarea cheltuielilor de judecată de la Marian Boldișor doar în beneficiul Alinei Boldișor (Zara), dacă ar fi constatat că ultima ar fi suportat anumite cheltuieli pentru asistență juridică, ceea ce la caz nu a fost stabilit, or, Alina Boldișor (Zara) nu a suportat anumite cheltuieli pentru asistență juridică.

Însă, la caz, având în vedere că, s-a constatat suportarea cheltuielilor de asistență juridică de către Galina Zara, nu și de Alina Boldișor (Zara), în situația în care pretențiile lui Marian Boldișor față de Galina Zara au fost admise parțial de către prima instanță, fiind dispusă încasarea prejudiciului moral (pe cauza contravențională) în sumă de 2000 de lei, soluție menținută de instanța de apel, instanța de apel de rând cu faptul că a casat hotărârea primei instanțe în partea încasării de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 de lei, eronat a dispus încasarea de la Marian Boldișor în beneficiul Galinei Zara a cheltuielilor de judecată în sumă de 2500 de lei. Or, Galina Zara nu a avut câștig de cauză în sensul art. 96 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De altfel, ca urmare a admiterii apelului declarat de Alina Boldișor (Zara) și Galina Zara, reprezentate de avocatul Ghenadie Odobescu, s-a casat hotărârea primei instanțe doar în partea cheltuielilor de judecată ce vizează asistența juridică, însă nu și alte dispoziții din actul judecătoresc enunțat. Deși, apelantele Alina Zara (Boldișor) și Galina Zara, reprezentate de avocatul Ghenadie Odobescu, nu au contestat hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de judecată de la Marian Boldișor în beneficiul Alinei Boldișor (Zara), instanța de apel a admis apelul acestora și a încasat de la Marian Boldișor în beneficiul Galinei Zara cheltuielile de judecată.

Chiar și în situația în care pretențiile față de Galina Zara au fost admise parțial, în virtutea art. 96 alin.(1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Drept urmare, cheltuielile de asistență juridică, luând în considerare măsura în care aceste cheltuieli au fost reale, necesare și rezonabile, urmau a fi încasate de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor și nu invers, or, Marian Boldișor este persoana care a avut câștig de cauză și care a suportat cheltuieli pentru asistență juridică.

În temeiul pct. 15 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012 a Consiliului Uniunii Avocaților din RM, pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pct.16 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012 a Consiliului Uniunii Avocaților din RM, prevede că, pentru probarea cheltuielilor suportate și prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea, care pretinde compensarea cheltuielilor, a dovezii achitării onorariilor avocaților, lista detaliată a actelor /acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

De rând cu înscrisurile necesare a fi prezentate de către partea ce pretinde compensarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța la determinarea cuantumului compensației acordate, urmează a ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea problemelor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistență, faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

La caz, Colegiul arată că, pentru asistența juridică acordată reclamantului Marian Boldișor de către avocatul Vasile Istratii, în prezenta cauză, în baza mandatului avocațial seria MA nr.1187874 din 27 martie 2019 (Vol.I, f.d.42), i-a fost achitată suma de 5000 de lei, conform bonului de plată seria PL nr. 484124 din 27 martie 2019, anexat la materialele cauzei (Vol.I, f.d.40).

Corelând reglementările legale precitate cu circumstanțele cauzei, Colegiul conchide necesar de a încasa de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor suma de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, or, acestea au fost realmente angajate și rezonabile ca mărime, iar în rest, urmează a fi respinsă cerința lui Marian Boldișor de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea cheltuielilor de judecată ce vizează asistența juridică cu pronunțarea a unei noi hotărâri de compensare parțială a cheltuielilor de asistență juridică suportate de Marian Boldișor cu încasarea acestora de la Galina Zara, cu respingerea în rest a cerinței date. În rest, va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), b), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Marian Boldișor, reprezentat de avocatul Vasile Istratii.

Se casează decizia din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marian Boldișor împotriva Alinei Boldișor (Zara) și Galinei Zara cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată în partea încasării cheltuielilor de judecată ce vizează asistența juridică și în această parte se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Se încasează de la Galina Zara în beneficiul lui Marian Boldișor cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1000 de lei (una mie de lei), iar în rest, cerința lui Marian Boldișor de compensare a cheltuielilor de asistență juridică se respinge.

În rest, se menține decizia din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Central.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Victor Boico

Galina Stratulat